

Constitution of the World Health Organization]. Retrieved from: <https://cutt.ly/semVKnjf> [in Ukrainian].

8. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny u spravi «Anatolii Rudenko proty Ukrainy» (Zaiava № 50264/08). (2014, April 17). [Decision of the European Court of Human Rights in the case "Anatoly Rudenko v. Ukraine" (Application No. 50264/08)]. Retrieved from: <https://cutt.ly/DemVLaOY> [in Ukrainian].

9. Rishennia Rivnenskoho miskoho sudu u spravi № 569/16014/21. (2021, August 6). [Decision of the Rivne City Court in case No. 569/16014/21]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98816359> [in Ukrainian].

10. Rishennia Ternopilskoho miskraionnoho sudu u spravi № 607/4249/22. (2022, March 30). [Decision of the Ternopil City and District Court in case No. 607/4249/22]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103832506> [in Ukrainian].

11. Avramova, O.Ie. Implementatsiia Yevropeiskykh pryvatnopravovykh pryntsyviv okhorony prav psykhnichnokhvorykh osib v pravo Ukrainy. [Implementation of the European principles of private law for the protection of the rights of mentally ill persons in the law of Ukraine]. *Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav*. Retrieved from: <https://cutt.ly/semVJNXL> [in Ukrainian].

12. Kosse, D. D. (2009). Pravovyi rezhym ta mekhanizm pravovoho rehuliuвання: oznaky ta spivvidnoshennia. [The legal regime and the mechanism of legal regulation: characteristics and relationships]. *Derzhava i pravo*. № 44. 25–31. [in Ukrainian].

13. Kutsyk, K. (2023). Deiaki aspekty nadання osobi psykhiatrychnoi dopomohy u prymusovomu poriadku za tsyvilnym protsesualnym zakonodavstvom Ukrainy. [Some aspects of providing a person with compulsory psychiatric care according to the civil procedural legislation of Ukraine]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*. № 2. 89–96. [in Ukrainian].

14. Savchenko, A.V., Shuliak, Yu.L. (2014). Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna (u skhematychnykh diahramakh). [Criminal law of Ukraine. General part (in schematic diagrams)]. 328. [in Ukrainian].

15. Sydorova, E.O. (2020). Normatyvno-pravove zabezpechennia formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u humanitarnii sferi. [Regulatory and legal support for the formation and implementation of state policy in the humanitarian sphere]. *Yurydychna nauka*. № 12 (114). 94–102. [in Ukrainian].

16. Voronova, L.K. (Ed). (2011). Slovyk finansovo-pravovykh terminiv. [Dictionary of financial and legal terms]. 2-he vyd., pererobl. i dopovn. 558. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 22.05.2024

УДК 346.5

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-310-314

Гонтар Юрій Сергійович,

магістр права,

директор ТОВ «Торговий дім «Олтрейд»

vekshayura@gmail.com

ORCID ID: 0009-0008-8070-9197

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність дослідження правового регулювання експорту сільськогосподарської продукції під час дії правового режиму воєнного стану викликана сучасним станом правового регулювання у цій сфері та особливостями застосування відповідного законодавства у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Відповідно до ст. 64 Конституції України конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. При цьому зазначається, що в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

Починаючи з літа 2023 року, український аграрний сектор переживав доволі суперечливий період. Українські державні органи ввели додаткові обмеження для експорту аграрної продукції. Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1132 «Про реалізацію експериментального проекту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану». Зазначена постанова суттєво змінила правила для експортно-орієнтованих українських аграрних компаній. Ключовою зміною є створення Державного аграрного реєстру, в який необхідно вносити експортерів аграрної продукції, включаючи експортерів зернових та олійних культур, олії, насіння та продуктів їх переробки. Компанії, внесені до зазначеного реєстру, вважаються «верифікованими суб'єктами агропромислового комплексу». Основна мета постанови зводиться до того, щоб розмежувати компанії, для яких експорт аграрної продукції є основним чи одним із основних видів діяльності протягом тривалого часу, та компанії, які були створені лише недавно або ж лише недавно почали займатися експортом аграрної продукції. Таким чином створено два паралельних механізми експорту - експорт без обмежень для верифікованих експортерів та експорт за умов отримання ліцензій на кожному

Випуск 16. 2024

© Ю.С.Гонтар, 2024

операцію для компаній, які не пройшли верифікацію.

Ключові слова: обмеження прав і свобод, воєнний стан, господарська діяльність, експорт, аграрна продукція.

Hontar Yu. LEGAL REGULATION OF THE EXPORT OF AGRICULTURAL PRODUCTS DURING THE LEGAL REGIME OF MARTIAL LAW

The relevance of the study of the legal regulation of the export of agricultural products during the legal regime of martial law is caused by the current state of legal regulation in this area and the peculiarities of the application of the relevant legislation in the practical activities of economic entities.

According to Art. 64 of the Constitution of Ukraine, the constitutional rights and freedoms of a person and a citizen may not be limited, except in cases provided for by the Constitution of Ukraine. At the same time, it is noted that in conditions of war or a state of emergency, separate restrictions of rights and freedoms may be established with an indication of the period of validity of these restrictions.

Starting from the summer of 2023, the Ukrainian agricultural sector experienced a rather controversial period. Ukrainian state bodies have introduced additional restrictions for the export of agricultural products. The Cabinet of Ministers of Ukraine adopted resolution No. 1132 «On the implementation of an experimental project on the verification of subjects of the agro-industrial complex under martial law». The specified resolution significantly changed the rules for export-oriented Ukrainian agricultural companies. The key change is the creation of the State Agrarian Register, in which exporters of agricultural products must be entered, including exporters of grain and oil crops, oil, seeds and their processing products. Companies included in the specified register are considered «verified subjects of the agro-industrial complex». The main purpose of the resolution is to distinguish between companies for which the export of agricultural products is the main or one of the main types of activity for a long time, and companies that were created only recently or only recently started to export agricultural products. In this way, two parallel export mechanisms have been created - export without restrictions for verified exporters and export subject to obtaining licenses for each operation for companies that have not passed verification.

Key words: restriction of rights and freedoms, martial law, economic activity, export, agricultural products.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження правового регулювання експорту аграрної продукції під час дії правового режиму воєнного стану викликана сучасним станом правового регулювання у цій сфері та особливостями застосування відповідного законодавства у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Правове регулювання господарської діяльності є традиційним предметом наукових досліджень [1–5]. Однак правове регулювання експорту аграрної продукції під час дії правового режиму воєнного стану є практично не дослідженим, оскільки відповідні суспільні відносини є новими і продовжують динамічно розвиватися.

Метою статті є дослідження правового регулювання експорту аграрної продукції під час дії правового режиму воєнного стану.

Вклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до ст. 64 Конституції України конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. При цьому зазначається, що в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції [6].

У ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII зазначається, що воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [7].

Слід зазначити, що починаючи з літа 2023 року, український аграрний сектор переживав доволі суперечливий період. Дійсно, в той час як експортери аграрної продукції намагалися, незважаючи на чисельні проблеми, пов'язані з війною, виконувати існуючі договори поставки, українські державні органи частково ускладнювали цей процес, вводячи додаткові перешкоди до експорту. Протягом певного часу існувала негласна заборона на видачу експортних декларацій українськими митними органами при експорті аграрної продукції через чорноморські порти. Також, в чорноморських портах проводилися масштабні обшуки, які нерідко паралізували їх роботу. Хоча офіційно причини таких дій практично не озвучувалися, як вважають окремі фахівці, вони були спрямовані на боротьбу із практикою експорту зерна, закупленого у фермерів за готівкові кошти, без сплати ПДВ. Ця практика призвела до утворення «тіньового ринку» зерна, що завдає державі значної шкоди через недоотримання податків та неповернення валютної виручки експортерів в Україну [8].

Для врегулювання цієї ситуації, 31 жовтня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1132 «Про реалізацію експериментального проекту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану». Зазначена постанова набула чинності 10 листопада 2023 року і суттєво змінила

правила для експортно-орієнтованих українських аграрних компаній. Ключовою зміною є створення Державного аграрного реєстру, в який необхідно вносити експортерів аграрної продукції, включаючи експортерів зернових та олійних культур, олії, насіння та продуктів їх переробки. Компанії, внесені до зазначеного реєстру, вважаються «верифікованими суб'єктами агропромислового комплексу». Фактично, основна мета Постанови зводиться до того, щоб розмежувати компанії, для яких експорт аграрної продукції є основним чи одним із основних видів діяльності протягом тривалого часу, та компанії, які були створені лише недавно або ж лише недавно почали займатися експортом аграрної продукції. Таким чином створюється два паралельних механізми експорту - експорт без обмежень для верифікованих експортерів та експорт за умов отримання ліцензій на кожну операцію для компаній, які не пройшли верифікацію [8, 9].

Процедура верифікації експортера сільськогосподарської продукції відбувається наступним чином.

Для того, щоб пройти процедуру верифікації і бути внесеним в Державний аграрний реєстр, експортер аграрної продукції має відповідати таким критеріям: 1) бути зареєстрованим як платник ПДВ станом на дату подання заявки про внесення до реєстру; 2) не мати податкового боргу з повернення валютної виручки; 3) мати документальне підтвердження від банку, який обслуговує його операції, що за період з 23 лютого 2022 року по 27 жовтня 2023 року включно він провів хоча б одну успішну експортну операцію, за якою відбулося повернення валютної виручки. При цьому, загальна сума таких операцій (або однієї операції) має бути не меншою, ніж 40 мільйонів гривень; 4) щодо такого експортера Державною податковою службою України не складався акт про відсутність за місцем реєстрації при проведенні перевірки дотримання валютного законодавства. Експортери, які перебувають у стані банкрутства (санації або ліквідації) не можуть бути внесені до реєстру. Якщо вони вже були внесені у реєстр, після початку процедури банкрутства вони втрачають право здійснювати експорт аграрної продукції як верифіковані експортери. Проходження процедури верифікації експортером не звільняє його від необхідності отримання ліцензії на експорт аграрної продукції до Польщі, Румунії, Болгарії, Угорщини та Словаччини. Процедура верифікації експортера повністю безкоштовна. Рішення про включення компанії в Державний аграрний реєстр приймається протягом двох робочих днів з дня подання заявки. Перелік верифікованих експортерів аграрної продукції оновлюється щодня [8, 9].

Після внесення певної компанії до списку верифікованих експортерів, вона може втратити цей статус і бути виключеною з Державного аграрного реєстру за умови: 1) анулювання реєстрації відповідної компанії як платника ПДВ; або 2) наявності податкового боргу з повернення валютної виручки; або 3) складення з боку Державної податкової служби акту про відсутність за місцем реєстрації відповідної компанії при проведенні перевірки дотримання валютного законодавства [8, 9].

Процедура ліцензування експорту сільськогосподарської продукції полягає в наступному.

Так, компанії, які не пройшли процедуру верифікації і не були включені в Державний аграрний реєстр, а також компанії, які планують експортувати аграрну продукцію до Польщі, Румунії, Болгарії, Угорщини та Словаччини можуть здійснювати експорт аграрної продукції лише отримавши відповідну ліцензію від Міністерства економіки України. Порядок ліцензування експорту аграрної продукції регулюється постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2024 рік» № 1402 від 23 грудня 2023 року. Перелік аграрної продукції, експорт якої підлягає ліцензуванню, визначається додатком № 4 до зазначеної постанови та включає в себе кукурудзу, пшеницю, жито, ячмінь, овес, соєві боби, насіння ріпаку та соняшнику, макуху, а також соняшникову, сафлорову, бавовняну, соєву, ріпакову та гірчичну олії. При цьому, постанова дозволяє експортерам використовувати невикористані протягом 2023 року ліцензії на експорт аграрної продукції до 1 березня 2024 року [10].

Для отримання ліцензії, експортеру необхідно звернутися з відповідною заявою до Міністерства економіки України. Заява подається в електронній формі через портал електронних сервісів Міністерства економіки України або Єдиний державний вебпортал електронних послуг. До заяви необхідно додати такі документи: 1) нотаріально засвідчену копію свідоцтва про державну реєстрацію заявника; 2) засвідчену керівником компанії копію витягу з реєстру платників ПДВ; 3) засвідчену керівником компанії копію довідки про відкриття банківського рахунку нерезидентом-покупцем товару. Якщо така довідка складена іноземною мовою, необхідно додати її переклад; 4) нотаріально засвідчену копію договору поставки з усіма додатками та специфікаціями до нього; 5) оригінал експертного висновку з визначенням країни походження товару та коду товару відповідно УКТ ЗЕД, виданий Торгово-промисловою палатою України або регіональною торгово-промисловою палатою. Процедура ліцензування є безкоштовною. Рішення про видачу ліцензії приймається протягом 10 днів з дня подання відповідної заяви. У зв'язку з тим, що питання експорту української аграрної продукції є проблематичним у відносинах України з Польщею, Румунією, Болгарією, Угорщиною та Словаччиною, Міністерство економіки розглядає заявки на отримання ліцензій на експорт аграрної продукції до цих країн лише у разі підтвердження готовності розпочати двосторонні консультації у 30-денний строк з боку цих країн. При цьому, видача ліцензій на експорт у перелічені вище країни проводиться після погодження Мінагрополітики, яке надається після двосторонніх консультацій з урядами цих країн. В такому разі, питання видачі ліцензій вирішується Міністерством економіки України протягом 15 днів після отримання відповідного погодження Мінагрополітики без залучення заявника [10].

Аналіз положень постанови Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2023 року № 1132 «Про

реалізацію експериментального проекту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану» дав можливість фахівцям зробити такі висновки. Процес експорту аграрної продукції з України був ускладнений необхідністю проходити верифікацію шляхом внесення відповідної компанії в Державний аграрний реєстр або ж отримувати спеціальну ліцензію. І хоча, з одного боку, це, ймовірно, створить проблеми для «тіньового ринку» та дозволить державі підвищити податкові надходження і захистити інтереси добросовісних експортерів, з іншого боку, таке посилення регулювання ринку аграрної продукції водночас означатиме зростання корупційних ризиків, часових і фінансових витрат для добросовісних експортерів. До того ж, питання того, чи необхідність проходити верифікацію та/або отримувати експортну ліцензію може вважатися «заборонаю експорту» в розумінні експортних контрактів, та тим самим звільняти експортерів від відповідальності за їх невиконання, все ще залишається відкритим. Можливо припустити, що арбітри у спорах за регламентами GAFTA та FOSFA, які складають близько 80% від усіх спорів у сфері експорту аграрної продукції, сприйматимуть цей аргумент обережно з наступних причин. По-перше, як верифікація, так і отримання експортної ліцензії є безкоштовними, доволі простими і швидкими процедурами. По-друге, такий режим експорту є тимчасовим - залишається допустимим очікувати його лібералізації. По-третє, експортери, які не використали видані протягом 2023 року ліцензії на експорт аграрної продукції, могли їх використати до 1 березня 2024 року, виконавши існуючі договори поставки [8].

Висновки. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

Воєнний стан, як особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності передбачає тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Процес експорту аграрної продукції з України був ускладнений необхідністю проходити верифікацію шляхом внесення відповідної компанії в Державний аграрний реєстр або ж отримувати спеціальну ліцензію. І хоча, з одного боку, це, ймовірно, створить проблеми для «тіньового ринку» та дозволить державі підвищити податкові надходження і захистити інтереси добросовісних експортерів, з іншого боку, таке посилення регулювання ринку аграрної продукції водночас означатиме зростання корупційних ризиків, часових і фінансових витрат для добросовісних експортерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Щербина В. С. Господарське право : [підручник]. [3-є вид., перероб. і доп.]. К. : Юрінком Інтер, 2006. 656 с.
2. Вінник О. М. Господарське право : [навч. посібник]. [2-є вид., змін. та доп.]. К. : Правова єдність, 2009. 766 с.
3. Господарське право України : навч. посібник / [за заг. ред. Н. О. Саниахметової]. Харків : Одіссей, 2005. 608 с.
4. Господарське право: Підручник / О. П. Подцерковний, О. О. Квасніцька, А. В. Смітюх та ін.; За ред. О. П. Подцерковного. Х. : Одіссей, 2010. 640 с.
5. Господарське право України : підручник : у 2 ч. Ч. 1 / [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. К. : КНЕУ, 2011. 507 с.
6. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
8. Пасічник В., Шевчук А. Зміна правил експорту аграрної продукції з України. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/225283_zmna-pravil-eksportu-agrarno-produkts-z-ukrani
9. Про реалізацію експериментального проекту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2023 р. № 1132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2023-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2024 рік : постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2023 р. № 1402. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-2023-%D0%BF#Text>

REFERENCES:

1. Shcherbina, V.S. (2006). *Hospodarske pravo*. [Commercial law]. Pidruchnyk. 3-ye vyd., pererob. i dop. 656. [in Ukrainian].
2. Vinnyk, O. M. (2009). *Hospodarske pravo*. [Commercial law]. Navch. posibnyk. 2-e vyd., zmin. ta dop. 766. [in Ukrainian].
3. Saniakhmetova, N.O. (2005). *Hospodarske pravo Ukrainy*. [Commercial law of Ukraine]. Navch. posibnyk. 608. [in Ukrainian].
4. Podtserkovnyi, O.P. (Ed.), Kvasnitska, O.O., Smitiukh, A.V. (2010). *Hospodarske pravo*. [Commercial law]. 640. [in Ukrainian].

5. Opryshko, V.F., Khatniuk, N.S. (Eds.), Fuks, N.A. (2011). *Hospodarske pravo Ukrainy*. [Commercial law of Ukraine]. Pidruchnyk u 2 ch. Ch. 1. 507. [in Ukrainian].
6. Konstytutsiia Ukrainy. (1996). [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
7. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. (2015, May 12). [the legal regime of martial law]. *Zakon Ukrainy No 389-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].
8. Pasichnyk, V., Shevchuk, A. (2024). *Zmina pravyl eksportu ahrarynoy produktsii z Ukrainy*. [Changes in the rules for the export of agricultural products from Ukraine]. Retrieved from: https://biz.ligazakon.net/analytics/225283_zmna-pravil-eksportu-agrarno-produkts-z-ukrani [in Ukrainian].
9. Pro realizatsiiu eksperymentalnoho proektu z veryfikatsii subiektiv ahropromyslovoho kompleksu v umovakh voiennoho stanu. (2023, October 31). [On the implementation of an experimental project on the verification of subjects of the agro-industrial complex under martial law]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №1132*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia perelikiv tovariv, eksport ta import yakych pidliahaie litsenzuvanniu, ta kvot na 2024 rik. (2023, December 23). [On the approval of lists of goods whose export and import are subject to licensing, and quotas for 2024]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1402*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 22.05.2024

УДК 346.5

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-314-317

Дігтярьов Максим Олександрович,

магістр права,

фізична особа-підприємець (послуги у сфері права)

maxidegtyarov@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-5178-9264

ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ДОГОВОРІВ (КОНТРАКТІВ)

Особливості провадження зовнішньоекономічної діяльності в Україні в умовах правового режиму воєнного стану обумовлюють актуальність дослідження загальних законодавчих засад регулювання зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Відповідно до Цивільного кодексу України договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

У Господарському кодексі України зазначається, що суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають право укладати будь-які зовнішньоекономічні договори (контракти), крім тих, укладення яких заборонено законодавством України.

Форма і порядок укладення зовнішньоекономічного договору (контракту), права та обов'язки його сторін регулюються Законами України «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про міжнародне приватне право» та іншими законами.

Згідно із Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» зовнішньоекономічний договір (контракт) – це домовленість двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності. Суб'єкти, які є сторонами зовнішньоекономічного договору (контракту), мають бути здатними до укладання договору (контракту) відповідно до законів України та/або закону місця укладання договору (контракту). Зовнішньоекономічний договір (контракт) складається відповідно до цього та інших законів України з урахуванням міжнародних договорів України, відомих міжнародних звичаїв, рекомендацій, правил міжнародних органів та організацій.

Важливі норми про правове регулювання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) містяться у Законі України «Про міжнародне приватне право». Положення цього закону стосуються колізійних норм щодо договірних зобов'язань.

Ключові слова: договір, зовнішньоекономічна діяльність, зовнішньоекономічний договір (контракт), міжнародні договори, колізійні норми.

Dihytiarov M. LEGISLATIVE PRINCIPLES FOR THE REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC AGREEMENTS (CONTACTS)

Peculiarities of carrying out foreign economic activities in Ukraine under the conditions of the legal regime of martial law determine the relevance of the study of general legislative principles for the regulation of foreign economic agreements (contracts).

According to the Civil Code of Ukraine, a contract is an agreement between two or more parties aimed at establishing, changing or terminating civil rights and obligations.

The Economic Code of Ukraine states that subjects of foreign economic activity have the right to conclude any foreign economic agreements (contracts), except for those whose conclusion is prohibited by the legislation of Ukraine.

Випуск 16. 2024

© М.О.Дігтярьов, 2024